VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

SOTE-uudistukseen kytkeytyvien omaisuudensiirtojen varainsiirtoverotus

Jukka Vanhanen, lainsäädäntöneuvos
6.4.2021
Kuuleminen verojaostossa 6.4.2021

Siirrot kuntayhtymiltä hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle

Voimaanpanolain 51 §: varainsiirtoveroa ei ole suoritettava siirrettäessä kuntayhtymien 20 §:ssä tarkoitetut varat 2 mom. mukaisesti hyvinvointialueille tai 27 §:n mukaisesti HUS-yhtymälle.

- Kyseessä poikkeus varainsiirtoverolaista, mutta arvioitu EU:n valtiontukisääntöjen mukaiseksi, koska verovapaus on veromuodon *luonteen ja yleisen rakenteen* mukaista.
- Tällöin ei kyse valtiontukisäännöissä tarkoitetusta *valikoivasta* toimenpiteestä (komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä 2016/C 262/01, kohta 138).
- Toimenpiteet rinnastuvat yritysjärjestelyihin, jollaisista varainsiirtoveroa ei ole suoritettava, kun ne toteutetaan osakeyhtiöiden välillä.
- Tulkinnan taustalla myös komission ratkaisu C-27/99, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003D0193&from=FI koskien Italian kunnallisia palveluja tuottavien laitosten muuttamisesta osakeyhtiöiksi. (ks, myös HE 153/2017 vp)
- Perusteena myös se, että hyvinvointialueet eivät harjoita taloudellista toimintaa.

Kuntien omaisuudensiirrot hyvinvointialueille

Voimaanpanolain 23 §:n mukaan hyvinvointialueille siirtyvät kuntien sote- ja pelastustoiminnan käytössä oleva irtain omaisuus, ml. sote-palvelujen järjestämistä varten omistetut osakkeet, jos yhtiön päätoimiala on tuollaisten palvelujen tuottaminen. *Voimaanpanolain 51 § ei koske näitä.*

- HE:n antamisen jälkeen on noussut esiin kysymys ko. siirtojen verollisuudesta: voimaanpanolain 24 §:n mukaan hyvinvointialueille siirtyy siinä tarkoitettuun henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka.
- Asia ei noussut esiin HE:n lausuntokierroksella eikä valiokunnille annetuissa lausunnoissa.
- Vakiintuneesti velan vastattavaksi ottaminen siirrettäessä kiinteistö tai arvopaperi on katsottu vastikkeeksi, jolloin kyse on verollisesta luovutuksesta.
- Verohallinnon lausunto: asiasta ei verotus- tai oikeuskäytäntöä. Asia tulkinnanvarainen, eikä merkitystä ilmeisesti olisi sillä, että kyse ei siirtyviin osakkeisiin kohdistuva velka tai oy:n palveluksessa olevien henkilöiden lomapalkkavelka.
- Näiden siirtojen vapauttamista varainsiirtoverosta ei voida perustella ”verojärjestelmän luonteella tai yleisellä rakenteella”, vaan sillä, että edun saaja ei harjoita taloudellista toimintaa.

Kuntien tarpeet vuokratilojen omaisuusjärjestelyihin

Voimaanpanolain 22 §: kunnan järjestämän perusterveydenhuollon ym. käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan vuokrasopimuksin 1.1.2023 ainakin 31.12.2025 asti.

- Kuntaliitto: varainsiirtovero ei saa aiheuttaa lisäkustannuksia kiinteistöomaisuuden tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä.
- HE:n perustelut: siirtymäajan jälkeen toimitilojen vuokraus tapahtuu todennäköisesti kilpailutilanteesta markkinoilla (=taloudellista toimintaa), jolloin toiminta olisi yhtiöitettävä.
- Yhtiöittämisten mahdollisesti kohdistuvan verovapauden valtiontukiluonnetta arvioitaessa keskeistä, onko se veromuodon luonteen ja rakenteen mukaista: rinnastuvatko verovapaaseen liiketoimintasiirtoon, erityisesti onko kyse *liiketoimintakokonaisuudesta.*
- Nämä ja muut arvioinnit on mahdollista tehdä vasta myöhemmin, kun mm. kuntien tarpeet on kartoitettu ja verovapauden piiri ja edellytykset määritettävissä.
- Arvioitava myös tuloverolainsäädännön muutostarpeet (vastaanottavan yhtiön poistopohja).

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET